

การประชุมเพื่อพิจารณาเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโรคหัวใจและหลอดเลือดที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ภายใต้ “โครงการพัฒนาข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงชุดสิทธิประโยชน์และระบบบริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับผู้ใหญ่/วัยทำงาน”

วันพฤหัสบดีที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2557 เวลา 09.00 - 12.00 น.

ณ ห้องประชุม 1 โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1. นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักประกันสุขภาพไทย
2. นพ.กฤษ ลิ้มทองอิน	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
3. นพ.สุกิจ แย้มวงษ์	หน่วยโรคหัวใจ ภาควิชาอายุรศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี
4. นพ.ปริญญา วาทีสาธกกิจ	หน่วยโรคหัวใจ ภาควิชาอายุรศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี
5. นพ.ภานุวัฒน์ ปานเกตุ	ผู้อำนวยการสำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค
6. นางสาววรรณิกา วงศ์ไกรสีทอง	สถาบันวิจัยและประเมินเทคโนโลยีทางการแพทย์
กรมการแพทย์
7. นายสาโรช เจริญกุล	ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
8. ศ.เกียรติคุณ พญ.วรรณิ นิธิยานันท์	สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทยฯ
9. พ.อ.พิเศษ รศ.นพ.สามารถ นิธินันท์	สมาคมโรคหลอดเลือดสมองไทย
10. พญ.วารากรณ์ ดิยานนท์	สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทยฯ
11. น.อ.นพ.ไกรสร วรดิถี	ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย
12. พญ.ฉายศรี สุพรศิลป์ชัย	กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
13. ศ.นพ.ประมุข มุทิรางกูร	สมาคมแพทย์โรคหลอดเลือดแห่งประเทศไทย
14. ดร.นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
15. ดร.ภญ.ศรีเพ็ญ ตันติเวสส	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
16. ดร.ภญ.นัยนา ประดิษฐ์สิทธิกร	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
17. ดร.ภญ.ศิตาพร ยังกง	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
18. ภญ.วริทธิ์ จันทรสถาพรจิต	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
19. น.ส.ชุตติมา คำดี	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
20. น.ส.สุธินุช ตั้งสถิตย์กุลชัย	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
21. ภญ.ปฤษฎรร กิ่งแก้ว	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา ประธานในการประชุม กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมฯ จากนั้น ดร.ภญ.ศิตาพร ยังกง แนะนำโครงการพัฒนาข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงชุดสิทธิประโยชน์และระบบบริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับผู้ใหญ่/วัยทำงานและการดำเนินงานของโครงการฯ ที่ผ่านมา โดยจากการประชุมเพื่อให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินมาตรการเหล่านั้นต่อโครงการฯ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 ณ โรงแรมริชมอนด์ สไตลิสคอนเวนชันโฮเทล ได้ข้อเสนอเบื้องต้นเกี่ยวกับชุดสิทธิประโยชน์เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือดว่าควรมีการคัดกรองปัจจัยเสี่ยงโดยรวมของโรคหัวใจและหลอดเลือด ทั้งนี้ ยังไม่ได้ข้อสรุปว่าจะแนะนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวมใดระหว่าง “RAMA-EGAT heart score” ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะจากโครงการพัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ด้านการคัดกรองทางสุขภาพระดับประชากรในประเทศไทย (พ.ศ. 2556) และเครื่องมือคัดกรอง “WHO/ISH risk prediction chart” ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะขององค์การอนามัยโลก จึงเป็นที่มาของการประชุมครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของมาตรการคัดกรองความเสี่ยงโดยรวมของโรคหัวใจและหลอดเลือดในประเทศไทย ระหว่าง Rama-EGAT heart score กับ WHO/ISH risk prediction chart

จากนั้น น.ส.ชุติมา คำดี ได้นำเสนอผลการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับลักษณะของเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวมของโรคหัวใจและหลอดเลือดที่ดี ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาเครื่องมือ Rama-EGAT heart score กับ WHO/ISH risk prediction chart ในการประชุมครั้งนี้ ได้แก่ 1) วิธีการประเมินความเสี่ยงมีทั้งที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ 2) วิธีการประเมินควรพิจารณาตามสัดส่วนความเสี่ยงของแต่ละปัจจัย 3) ปัจจัยเสี่ยงที่ประเมินมีความเหมาะสมกับประชากรไทย 4) เครื่องมือประเมินง่ายต่อการใช้งาน 5) มีการศึกษาความถูกต้องของเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวมในระดับประชากร โดยคำนึงถึงความหลากหลายของประชากร จากผู้ประเมินหลายกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และ 6) เครื่องมือประเมินถูกนำมาใช้ตามผลลัพธ์ที่ดีที่สุดจากการประเมินเครื่องมือ ลำดับต่อมา นพ.สุกิจ แยมวงษ์ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญอายุรศาสตร์หัวใจ โรงพยาบาลรามารัตนาธิปัตย์ ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวม Rama-EGAT heart score และ นพ.ภาณุวัฒน์ ปานเกตุ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวม WHO/ISH risk prediction chart จากนั้นผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็น โดยสรุปได้ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวม Rama-EGAT Heart score ว่า เครื่องมือดังกล่าวสามารถคัดกรองได้เฉพาะโรคหัวใจและการพัฒนาเครื่องมือนี้ได้จากการเก็บข้อมูลจากประชากรไทยที่กลุ่มตัวอย่างมีเพียงเพศชายเท่านั้น นอกจากนี้ การนำปัจจัยเสี่ยงเรื่องของความยาวรอบเอวเข้ามาใช้ในแบบประเมินอาจจะทำให้ปัจจัยเสี่ยงที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดโรคจริงๆ เช่น ความดันโลหิตสูง มีคะแนนที่ต่ำลงจนทำให้ผลทำนายความเสี่ยงที่ได้มีความคลาดเคลื่อน อีกทั้งยังมีปัจจัยเสี่ยงของคนไทยอื่นๆ ที่ควรต้องมีการคำนึงถึงในการพัฒนาเครื่องมือ เช่น การรับประทานผักผลไม้ การออกกำลังกาย การนอนกรน ความเครียด ซึ่งจากประเด็นดังกล่าวผู้บรรยายได้ชี้แจงว่า ปัจจุบันเครื่องมือ Rama-EGAT ได้มีการพัฒนาให้

ครอบคลุมทั้งหลอดเลือดหัวใจและสมองแล้ว โดยคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ของคนไทยไว้ในตัวแบบจำลองแล้ว อย่างไรก็ตามปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับความยาวรอบเอวอาจจะมีปัญหาอยู่เนื่องจากไม่ใช่ปัจจัยเสี่ยงโดยตรงของโรคหลอดเลือดสมอง ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นอีกว่า ผลทำนายความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินความเสี่ยงโดยรวมด้วยเครื่องมือ Rama-EGAT Heart score อาจจะไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากข้อจำกัดด้านการศึกษาของประชาชนไทย นอกจากนี้ การที่เครื่องมือ Rama-EGAT Heart score ไม่ถูกนำมาใช้เนื่องจากยังขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนภายหลังจากได้ผลการทำนายความเสี่ยง ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญเช่นกัน

ด้านเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวม WHO/ISH risk prediction chart ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่า เครื่องมือนี้เป็นเครื่องมือที่ทั่วโลกให้การยอมรับ มีการศึกษาในระดับประชากรจากการเก็บข้อมูลหลายประเทศตามเขตพื้นที่และเชื้อชาติอย่างชัดเจน สามารถประเมินความเสี่ยงโดยรวมได้ครอบคลุมทั้งโรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง ง่ายต่อการนำมาใช้ในเบื้องต้นเพราะมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนตามระดับของกลุ่มเสี่ยง อย่างไรก็ตาม เครื่องมือนี้ยังไม่มีการศึกษาความถูกต้องและความแม่นยำในประชากรไทยมาก่อน อีกทั้งการพัฒนาเครื่องมือที่แม้ว่าจะมีการระบุผลลัพธ์ว่ามีความถูกต้องกับประชากรส่วนใหญ่ในกลุ่ม SEAR B ซึ่งในกลุ่มนี้มีประชากรของประเทศอินโดนีเซียเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจไม่จำเพาะเจาะจงสำหรับประชากรไทย การนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้จึงน่าจะเหมาะกับประเทศที่ยังไม่มีข้อมูลทางระบาดวิทยามากกว่า สำหรับประเทศไทยที่มีข้อมูลตรงนี้อยู่แล้วควรมีการพัฒนาเครื่องมือใช้เองจะทำให้การประเมินความเสี่ยงโดยรวมของโรคมีความถูกต้องและแม่นยำมากกว่า ดังนั้นการนำ WHO/ISH risk prediction chart มาใช้โดยไม่มีการศึกษาเรื่องความถูกต้องและแม่นยำในประชากรไทยอาจได้ผลการทำนายความเสี่ยงที่สูงเกินจริง (Over prediction) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อด้านงบประมาณของประเทศ เนื่องจากมีจำนวนผู้ที่ได้รับยาจากผลการทำนายความเสี่ยงที่สูงเกินจริงโดยไม่จำเป็น

การเลือกใช้เครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวมนั้น ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่าควรเลือกเครื่องมือที่ง่ายต่อการใช้งาน สามารถให้ประชาชนประเมินความเสี่ยงด้วยตนเอง หรือโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวมควรมีความครอบคลุมทั้งโรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง ควรมีการทดสอบเครื่องมือในระดับประชากรเพื่อดูความถูกต้องและแม่นยำของเครื่องมือทั้งสองเปรียบเทียบกันในระดับประชากรไทยก่อนตัดสินใจ ควรมีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการเลือกใช้เครื่องมือที่ชัดเจน หากเพื่อป้องกันและส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมควรเลือกใช้ WHO/ISH risk prediction chart แต่หากเพื่อป้องกันการเกิดโรคโดยการจ่ายยาควรใช้ Rama-EGAT Heart score และควรมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนภายหลังจากได้ผลการทำนายความเสี่ยง โดยต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการระบบสุขภาพของประเทศไทยด้วย

สุดท้ายประธานกล่าวสรุปให้คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยต่อตามข้อเสนอแนะที่ได้ข้างต้นเพื่อหาข้อสรุปของเครื่องมือประเมินความเสี่ยงโดยรวมของโรคหัวใจและหลอดเลือดที่เหมาะสมกับประเทศไทยต่อไป

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

น.ส. ชุติมา คำดี
ผู้สรุปรายงานการประชุม

ดร.ภญ.ศิตาพร ยั้งคง
ผู้ตรวจรายงานการประชุม